

Служба „Преса и
информация“

Съд на Европейския съюз
ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 131/17
Люксембург, 5 декември 2017 г.

Заклучение на генералния адвокат по дело C-451/16
MB/Secretary of State for Work and Pensions

Според генералния адвокат Vobek националноправно изискване лице, което е преминало промяна на социалния пол (джендър), да бъде несемейно, за да придобие право на държавна пенсия за осигурителен стаж и възраст, е незаконно

Това изискване е несъвместимо с Директивата на Съюза за равното третиране на мъжете и жените

МВ е родена през 1948 г., при раждането си е регистрирана като лице от мъжки пол и сключва брак през 1974 г. През 1991 г. тя започва да живее като жена и през 1995 г. се подлага на операция за джендър промяна. МВ обаче не иска издаване на окончателно удостоверение за джендър признаване съгласно националното законодателство, тъй като към онзи момент кандидатът за такова удостоверение със сключен брак е трябвало да иска неговото унищожаване, тъй като съгласно правната уредба в Обединеното кралство еднополовият брак е бил недопустим. МВ и съпругата ѝ не са искали бракът им да бъде унищожен.

През 2008 г. МВ навършва 60-годишна възраст — пенсионната възраст за жени, родени преди 6 април 1950 г. Тя подава искане за държавна пенсия за осигурителен стаж и възраст. Искането ѝ е отхвърлено, тъй като не разполага с окончателно удостоверение за джендър признаване и поради това не може да се третира като жена по отношение на пенсионната възраст. МВ обжалва това решение пред националните съдилища. Тя твърди, че условието да бъде несемейна представлява дискриминация в разрез с правото на Съюза.

Директива на Съюза¹ забранява дискриминацията, основана на пола, по отношение на държавни обезщетения, включително пенсия за осигурителен стаж и възраст. Директивата предвижда изключение от тази забрана, като допуска държавите членки да изключат от обхвата ѝ определянето на пенсионната възраст за предоставяне на пенсия за осигурителен стаж и възраст. Обединеното кралство е упражнило това право и пенсионната възраст за жени, родени преди 6 април 1950 г., е 60 години, а за мъже, родени преди 6 декември 1953 г., е 65 години.

Към момента, в който МВ се обръща към националните съдилища обаче, придобитият джендър на трансджендър лице не се признава при определянето на възрастта, на която възниква право на държавна пенсия, ако лицето е имало и продължава да има сключен брак². Върховният съд на Обединеното кралство отправя до Съда запитване дали това положение е съвместимо с директивата.

¹ Директива 79/7/ЕИО на Съвета от 19 декември 1978 година относно постепенното прилагане на принципа на равното третиране на мъжете и жените в сферата на социалното осигуряване (ОВ L 6, 1979 г., стр. 24; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 1, стр. 192).

² Положението в Обединеното кралство оттогава се е променило. Marriage (Same Sex Couples) Act 2013 [Закон за брака (еднополови двойки) от 2013 г.] влиза в сила на 10 декември 2014 г. Той позволява на еднополовите двойки да встъпват в брак. С приложение 5 към него се изменя член 4 от Gender Recognition Act 2004 [Закон от 2004 г. за джендър признаване], така че Комисията по джендър признаване вече е длъжна да издаде окончателно удостоверение за джендър признаване на семейни лица, ако съпругът/съпругата им е съгласен/а.

В днешното заключение генералният адвокат Michal Bobek приема, че **изискване лицето да бъде несемейно, приложимо само за трансджендър лица, за да могат да получат достъп до държавна пенсия**, е в противоречие с директивата. Според него то **представлява пряка дискриминация, основана на пола, която не може да бъде обективно обоснована**.

До този извод генералният адвокат достига след анализ дали обстоятелствата по делото водят до пряка дискриминация, основана на пола. Пряката дискриминация се характеризира с неравно третиране между сравнима група лица и друга група със „защитена характеристика“ (в случая техния пол) в ущърб на последната.

Генералният адвокат се позовава на предходната практика на Съда, в която последният приема, че забраната за дискриминация, основана на пола, обхваща дискриминацията, основана на джендър промяна.

На следващо място според генералния адвокат за установяването на дискриминация, основана на пола, релевантната група за сравнение при джендър промяна ще зависи от контекста по случая. В настоящия случай генералният адвокат счита, че подходяща група за сравнение са цисджендър жените, тъй като се разглежда достъпът до пенсионни обезщетения за трансджендър мъже към жени в сравнение с този при цисджендър жени.

Накрая генералният адвокат приема, че е налице неравно третиране, тъй като семейното положение не играе никаква роля за достъпа на цисджендър лица до държавна пенсия за осигурителен стаж и възраст, а за трансджендър лица, които имат сключен брак, се въвежда изискване за неговото унищожаване.

Според генералния адвокат подобна разлика в третирането на основание на пола не може да бъде обоснована. Пряката дискриминация, основана на пола, е разрешена единствено в случаите, посочени в директивата. Дерогацията, позволяваща на държавите членки да поддържат различна пенсионна възраст за мъжете и жените във връзка с правото на пенсия за осигурителен стаж и възраст, не допуска разлика в третирането между трансджендър лица и лица с джендър, който не е резултат от промяна.

На следващо място генералният адвокат обсъжда по-широките последици от случая.

Той отбелязва, че би могло да се твърди, че действителният въпрос по делото е относно условията за признаване на джендър промяна, а не относно условията за достъп до държавна пенсия за осигурителен стаж и възраст.

Генералният адвокат приема, че държавите членки следва да определят условията, при които се предоставя юридическо признаване на джендър промяна у дадено лице. Той обаче не приема довода, че в резултат от това е недопустимо да се направи извод за наличието на неравно третиране, след като условието лицето да бъде несемейно не е пряко изискване за достъп до държавна пенсия за осигурителен стаж и възраст, а изискване за признаване на джендър промяна, условията за което са от компетентността на държавите членки.

Той изяснява, че според него подобен подход би довел до пълна зависимост на приложното поле на правото на Съюза относно забраната за дискриминация, основана на пола, от редица установени в националното право условия, което в крайна сметка би могло да доведе до дискриминация „през задния вход“. Генералният адвокат напомня, че държавите членки упражняват своята компетентност при спазване на правото на Съюза, и по-конкретно на разпоредбите относно принципа за недопускане на дискриминация.

Генералният адвокат посочва ясно, че този извод обаче не означава, че държавите членки ще бъдат задължени да признаят еднополовия брак. Всъщност от държавите членки ще се изисква единствено достъпът до въпросното обезщетение да не зависи от това конкретно условие, тоест лицето да е несемейно. Държавите членки продължават да разполагат със свободата да разрешат или да не разрешат еднополовите бракове.

В заключение генералният адвокат подчертава, че делото не е за еднополовите бракове, а за комбинация от редица условия, която води до особено положение. То възниква отчасти в резултат от дерогацията от един от основните принципи на правото на Съюза, допускаща пряка дискриминация, основана на пола, по отношение на достъпа до държавна пенсия за осигурителен стаж и възраст, която е не само изключение, но се очаква и постепенно да отпадне в Обединеното кралство с изравняването на пенсионната възраст за мъжете и жените. В резултат от това източникът на проблеми в настоящия случай би следвало да изчезне.

ЗАБЕЛЕЖКА: Заключение на генералния адвокат не обвързва Съда. Задачата на генералните адвокати е да предложат на Съда, при пълна независимост, правно разрешение на делото, което им е поверено. Съдиите от Съда пристъпват към разисквания по делото. Съдебното решение ще бъде постановено на по-късна дата.

ЗАБЕЛЕЖКА: Преюдициалното запитване позволява на юрисдикциите на държавите членки, в рамките на спор, с който са сезирани, да се обърнат към Съда с въпрос относно тълкуването на правото на Европейския съюз или валидността на акт на Европейския съюз. Съдът не решава националния спор. Националната юрисдикция трябва да се произнесе по делото в съответствие с решението на Съда. Това решение обвързва по същия начин останалите национални юрисдикции, когато са сезирани с подобен въпрос.

Неофициален документ, предназначен за медиите, който не обвързва Съда.

[Пълният текст](#) на заключението е публикуван на уебсайта CURIA в деня на представянето.

За допълнителна информация се свържете с Илияна Пальова ☎ (+352) 4303 3708

Кадри от прочитането на заключението са достъпни на [„Europe by Satellite“](#) ☎ (+32) 2 2964106